Luukonhaan lajistoa

Kääväkkäitä ja hyytelösieniä

-LEHTOMETSÄN LAHOTTAJAT

Leppänahakka
(*Stereum subtomentosum*)

Talvijuurekas
(*Flammulina velutipes* coll.)

Keltavinokas
(*Phyllotopsis nidulans*)

Nahakat, orvakat ja muut "resupinaatit"

Kermaraspikka (*Basidioradulum radula*)

Rusorypykkä (*Phlebia radiata*)

Alustanmyötäisesti, pitkin puupintaa kasvavia itiöemiä kutsutaan ***resupinaattisiksi***. Resupinaattisia lahottajasieniä ovat mm. nahakat, raspikat ja orvakat. Niiden pinta on sileä, ilman helttoja, pillejä tai piikkejä. Osalle resupinaattisista lajeista voi kehittyä pieni, kynsimäisen ohut lakki, kuten Luukonhaassakin tavallisille purppura-, leppä- ja ryppynahakoille.

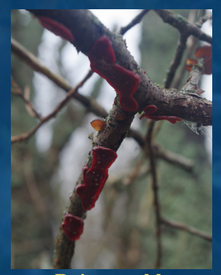

Pajupunakka
(*Cytidia salicina*)

Lehtokuorikka
(*Laxitextum bicolor*)

Ryppynahakka (*Stereum rugosum*)

Lahopuu luukonhaassa

LEHTOMETSISSÄ ELOPERÄISEN AINEKSEN LAHOAMINEN JA SEN MYÖTÄ RAVINTEIDEN KIERTO KASVUPAIKALLA ON NOPEAA. LUUKONHAASSA ESIINTYY RUNSAASTI ERI KOKOISTA, ERI LAHOAMISASTEISTA JA ERI PUULAJEISTA KOOSTUVAA LAHOPUUTA, JA NIIN LAHOTTAJASIENTEN LAJIKIRJOKIN ON ALUEELLA SUURI.
LUONNONTILAISEMMISSA METSISSÄ, KUTEN KOIRAVUOREN LEHMUSLEHDOSSA, LAHOA JA LAHOAVAA PUUTA ON EHTINYT MUODOSTUA VUOSIKYMMENIÄ. TOISAALTA LÄHIVUOSIEN HAKKUISTA JÄLJELLE JÄÄNEET KANNOT JA HAKKUUTÄHTEET TARJOAVAT KASVUALUSTAN TUORETTA PUUAINESTA TARVITSEVILLE LAHOTTAJILLE.

Hyytelösienet

Hyytelösienten itiöemät ovat hyytelömäisen pehmeitä, läpikuultavia ja usein limaisia. Niitä tapaa lahojen runkojen ja oksien pinnoilta sekä kaadettujen puiden kannoilta. Osa hyytelösienistä hajottaa lahoa puuta, osa loisii jäkäliä tai muita sieniä. Hyytelösieniin lukeutuu mm. hytykät ja sarvikkaat.

Keltahytykkä
(*Tremella mesenterica*)

Pajuhytykkä
(*Exidia recisa*)

Nystyhytykkä
(*Exidia glandulosa*)

Lahottajasienten lajikirjoa haavan kannolla

Helttasienet lahottajina

Suuri osa helttasienistä on puille hyödyllisiä ja puiden kanssa symbioosissa eläviä ***mykorritsasieniä***, mutta joukoon kuuluu myös niin elävää puuta hajottavia patogeeneja kuin kuollutta puuainesta lahottavia saprofyyttejä. Metsätaloudelle helttasienistä haitallisimpia ovat eläviä havupuita lahottavat mesisienet. Harmittomia sen sijaan kuollutta puuta hyödyntävät vinokkaat, helokat, lahokat ja talvijuurekkaat.

Pikkuvinokas (*Panellus nitis*)
havupuun laho-oksalla maassa

Kellovinokas (*Panellus ringens*)
lehtipuun laho-oksalla puussa

Talvivinokas (*Sarcomyxa serotina*)
kaatuneella harmaalepän rungolla

Käävät

Kääpien itiöemät ovat kovia, sitkeitä, pitkään puussa säilyviä ja lajista riippuen 1- tai monivuotisia. Niinikään lajista riippuu esiintyykö itiöemät rungoilla yksittäin, kerroksittaisissa rykelmissä (pileaattinen) tai alustanmyötäisenä (resupinaattisena) pillipintana. Joillakin käävillä on jalka ja toiset kasvavat maassa.
Käävistä löytyy eräät puiden agressiivisimmista lahottajista.

Haavankääpä (*Phellinus tremulae*)

Kantokääpä (*Fomitopsis pinicola*) **Kuhmukääpä** (*Phellinus punctatus*)